

ΦΥΛΛΑΔΕΣ ΤΟΥ ΓΕΡΟΔΗΜΟΥ¹

θ'

ΠΡΟΚΟΠΗ

Μπήκα πάλι τώρα στάληθηνά τὰ βάσανα. Πᾶν τὰ παιχνίδια, πᾶν τὰ χρόνια ποῦ λάμπουν στὸ πρόσωπό μας σὰν τὸ γλυκοχάραγμα τῆς αὐγῆς, κι ἀρχίζει δούλειά φοβερή μέσω στὸν ἥλιο ποῦ τοὺς λένε ζωή· ἥλιο ποῦ μᾶς φέρει νὰ δοῦμε τὶ μεγάλο καλὸν εἶχαμε καὶ τὸ χάσαμε. "Οχι πῶς δὲν ξανάρχεται ἡ χαρά." Ερχεται σὰν ξαναθρεθοῦμε στὸ σπίτι μας διστέρ' ἀπὸ μακρινή ξενιτεῖα, σὰν πρωτοφιλήσουμε τὴν καλή μας, σὰν τὴν βλέπουμε καὶ βυζάνει τὸ πρώτο τῆς, σὰ χρειάζουμε πρώτο ἑγγόνι στὰ γόνατά μας, ἔρχεται τότες ἡ χαρά καὶ μᾶς βαλσαμώνει. Μὰ εἶναι βαλσάμωμα, γιατρεὶ πόνου, κι ὅχι παντοτεινή γιατρειά. "Η καθαυτὸ δὲ χαρά ποῦ καταπονᾶται τὸν πόνο καὶ τὸν πνύγει" μὲς στὴν καρδιά, εἶναι ἡ πατιδιακής χαρά, κι αὐτὴ δὲν ξανάρχεται.

Δὲν μποροῦσα πάλι τώρα νὰ τὸν ξεφύγω τὸ δάσκαλο. Καὶ μήτε δὲν τοθελα. Γιὰ χάρη τῆς Λενίδης μου τὸν ἀγαποῦσα τὸ Δάσκαλο. . . Κ' ἔτοι δρχισα νὰ προκόψω.

"Ἄρχισα νὰ προκόψω καθὼς προκόψει καὶ πάει μπρὸς ἡ βαρκούλα ἀνάμεσα σὲ δύο ἐνάντια σέρματα. Τόνα τῆς συντροφίας τῶν παιδιών, τάλλο τῆς καμαρωμένης δεσκαλικῆς μας.

Τὰ παιδιά μοῦ χωράτευαν ἡ καὶ μοῦ βλαστημούσανε ρωμαΐκα, δὲ δάσκαλος μὲ καθοδήγησε καρκιστικά. "Ἔτοι καὶ τὰ βιβλία του, σὰν δρχισα καὶ τὰ μισόγνωμα. "Η μακαρίτισσα μὲ καμάρωνε σὰν τὰ διάδακτα τὸ βράδυ κοντά στὸ ληχνάρι. Κ' ἔλεγε, τὶ μεγάλη τύχη ποῦ τὴν ἔχουν τὰ παιδιά τώρα ποῦ μαθαίνουνε γράμματα. Τάλεγε γράμματα, γιατὶ δὲν καταλάβαινε λέξη. "Ἄν εἴτανε γλώσσα τῆς, δὲ θὰ εἴτανε γράμματα. Λέει τὸ μούστο γλεῦκος, καὶ γίνεται γράμματα. Γράφεις πῶς τὸ φαεῖ εἶναι κεκολημένον, καὶ μυρίζει κυνίσσαν, καὶ γίνεται κι αὐτὸς ἀμέσως γράμματα. Ἀλλάζεις λέξεις καὶ πηγαίνεις ἀμπρός. Καὶ μὲ τὸ βάσανο νὰ βρήγε τὴ λέξη, δὲ θεός

¹ Η ἀρχή σὲ 352 φύλλο.

Πρόεδρος ἔτρεξε νὰ τοὺς καλωσορίσει καὶ νὰ τοὺς ὑποδεχτεῖ μὲ χιλιες ὑπόκλισεις καὶ μὲ χιλιες κομπλιμέντα.

— "Ω, νὰ μᾶς συγχωρήσετε, κ. Πρόεδρε. Ἀργάσαμε. Ή Χρυσούλα θέλησε νέρθει μαζί μας καὶ ἔρετε οἱ γυναῖκες ὡς νὰ ντυθοῦνε...

Κι δὲ Ορέστης γέλασε δυνατά ἐν τῷ ζωντανῷ χαρούμενῳ γέλοιο κ' ἔσφιξε τὸ χέρι τοῦ Προέδρου.

— Παρακαλῶ παρακαλῶ· εἶναι μεγάλη τιμὴ ποῦ μᾶς κάνει ἡ δεσποτική κ' εἶμαστε εύτυχες. Παρακαλλῶ. "Ελεγε πάντα μὲ δύο λὲ τὸ παρακαλῶ δὲ κ. Πρόεδρος.

"Η Χρυσούλα κοκκίνης καὶ χαμογέλασε στὸν Πρόεδρο μ' ἐνα χαμόγελο γλυκὸ κ' ἔγκαρδο σὰ σφίξιμο χεριοῦ. "Ωστόσο· οἱ δόλοι, γύρω στὸ μνῆμα, πειράνουν διάφορες στάσεις γιὰ νὰ μὴ πολυκουράστουν. Μερικοὶ καθυστερημένοι, ρομαντικοί, ἀπομακρυθήκανε ἀπὸ τοὺς δόλους καὶ τυλιγμένοι στὶς μπάρτες τοὺς βεριανακοτενάζεις κοιτάζοντας τοὺς τάφους. "Ἐνας δάσκαλος καλοθρεμένος, μὲ μοῦσι καὶ μὲ φρύδια χαντρά σὲ νάσσανε καμωμένα ἀπὸ φοῦμο, ξεδίπλωσε μὲ προσοχὴ τὸ μαντήλι του, τὸ ξετίναζε, τοστρωτες χάρω ἀπάνω σὲ μιὰ πέτρα καὶ κάθισε μὲ χιλιες προφύλαξες νὰ μὴ λερώσει τὰ σκολινά

ΜΕ ΜΙΑΝ ΔΡΑΧΜΗΝ ΚΕΡΔΟΣ 100.000!

ΛΑΧΕΙΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΣΟΣ

"Εκαστον γραμμάτιον ίσχυον διὰ τὴν κληρωσίν 25 Οκτωβρίου 1909 τιμάται ἀντὶ μιᾶς δραχμῆς.

ΚΕΡΔΗ ΕΚΑΣΤΗΣ ΚΛΗΡΩΣΕΩΣ :

ΜΕΓ ΚΕΡΔΟΣ	ἐκ δραχ.	100,000
1 Κέρδος	" "	25,000
1 Κέρδος	" "	10,000
3 Κέρδος	" "	5,000
5 Κέρδος	" "	1,000
118 Κέρδος	" "	100
857 Κέρδος	" "	50
1000 ἐν δλω κέρδον ἀξιας δραχμων.....		225,000

Γραμμάτια πωλούνται. Εἰς τὰ δημόσια ταμεία καὶ λοιπάς δημοσίες ἀρχάς, εἰς τὰς Τραπέζας, εἰς τεῦς ετετράπορες καὶ στασιάρχας τῶν σιδηροδρόμων, τοὺς διαχειριστὰς τῶν μονοπολίων καὶ τὰ πρακτορεῖα τῶν ἐφημερίδων πρὸς δραχ. μίαν ἔκαστον γραμμάτιον, Ισχύος δὲ μίαν ἐκ τῶν τριῶν τελευταίων κληρώσεων.

Διὰ τῶν πληροφορίων ἡ έκτησιν γραμμάτων ἀπευθυντέον εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Εθνικοῦ Στόλου καὶ τὰν αρχικοτάτων, ὑπουργεῖον οἰκονομικῶν εἰς Ἀθήνας.

'Ο διευθύνων τηματάρχης
Γ. ΚΟΦΙΝΑΣ

νὰ σὲ βοηθήσῃ νὰ βρῆς καὶ τὸ τί θὰ πῆς. "Α θελήσῃς νὰ γράψῃς τίποτις ποῦ τὸ συλλογίστηκες ἀπατός σου, κι ἔχι κάποιος ἀρχαῖος ἢ φράγκος,— ἔνα παραμυθάκι ἢς ποιμε,—δὲ βρίσκεις λέξεις γιὰ τὸ μισό, γράφεις λοιπὸν τάλλο τὸ μισό. Καὶ κείνος πάλι ποῦ σὲ διαβάζει, ἀν τύχη κ' είναι ἀρχάριος, δὲν καλοχωνεῖς τὰ μισά ποῦ διαβάζει, κ' ἔστι τοῦ μένει τὸ τέταρτο. "Ο δόλος δὲ κόσμος κερδίζει ἀπὸ τὰ βιβλία του ἐκατὸ τὰ ἑκατόν, ἔμεις εἰκοσιπέντε τὰ ἑκατό. Τάλλα τὰ εἰκοσιπέντε είναι δοτικές κι ἀναδιπλασιασμοί, καὶ τὰ πενήντα μήτε γράφηκαν! Κ' ἔτοι βγαίνει τὸ ρωμιόπουλο στῆς ζωῆς τὴν παλαιότερα ἀρματωμένο κερακίστικες λέξεις καὶ φράσεις.

Τὶς δραδιάζει καὶ γίνεται ἡ δουλειά του. Οι σελικισμοὶ κ' οἱ βαρβαρισμοὶ είναι: φύλλοι στὸ ἄχυρα. Τώρα πρέπει νὰ βγῇ τὸ φυμὶς ἔπως ὅπως. Θά πῆσε καὶ τὶ νὰ τοῦ κάμηι λεῖς ποῦ φορτίνεται πεθαμψένη γραμματική ποῦ χρειάζεται ζωὴ ἀλάκερη νὰ τὴ μάθῃ! Θάμα είναι κι αὐτὸς ποῦ σου κάμνει. Θάμα ποῦ ἔχουμε πέντ' ἔξη νομάτους στὴ χώρα καὶ μᾶς γράφουν τὴν κερακίστικη δίχως νὰ μᾶς φέρνουν ἀνέκατο... Τάχα λές πῶς δλοι θὰ γίνουμε μιὰ μέρα σὸν κι αὐτοὺς τοὺς πέντ' ἔξη; Σπολλάτη! "Ἄς σφαλήσουμε λοιπὸν τάργαστηρια μας, ἃς στουπώσουμε ταῦτα μας, ἃς δέσουμε τὰ χέρια μας, κι ἃς μελετοῦμε τὴν ἀρχαῖα ὥσπου νὰ φτειάσουμε μιὰ καλὴ

κερακίστικη. Νὰ πούμε δύμας καὶ τοῦ ἀλλονοῦ τοῦ κόσμου νὰ μήν πολυβιάζεται: μὲ τὸν πολιτισμό, νὰ τὸν προφτάξουμε κ' ἔμεις. Νὰ μᾶς ἀπαντέξουμε κ' οἱ Βουλγάροι, γιατὶ σπουδάζουμε τὴν ἀρχαῖα τὴν γραμματική καὶ κατόπι μετριούμαστε καὶ μὲ δαύτους.

Αὐτὸς είτανε τὸν τὸ ρέμα, τὸ τεχνητό. Εἶχαμε δρμας καὶ τάλλο, τὸ φυσικό. Ἐπειδὴ, ποιό ἀγρέι τὴ κορίτσι μπορεῖ νὰ ξεφύγῃ τὶς χιλιες μωρολογιές, νοστιμίες, ἀδανιές, φοβέρες ἢ καὶ βρισιές ποῦ κατρακυλοῦν δλόγυρά του σὰν πέτρες μαζὶ μὲ τὸ χειμαρρό. Σὲ ποιό Σκολείδη δὲ σημαδεύεται τὸ παιδί μὲ τέτοια κατρακυλίσματα; Ποιός δὲν ξμαθεῖ νὰ καταρέται στὴ γλώσσα του; Ποιός δὲν βγάζει τὸ πάθος ἀπὸ μέσα του σὰ ζωντανὸ φείδη, τὸν πόνο του σὰ ζεστὸ αἷμα, καὶ σὰν ἀχνὸ τὴ λαχτάρα του; Ποιός «Ελληνομαθής» δὲ θὰ φωνάξῃ ζωράτικο ὄχη, ἀν τοῦ πατήσῃς, ἃς εἶναι καὶ τὸ νυχάκι τοῦ δασκαλήσιου του ποδός;

"Ἄν τὰ λόγια τῆς ἀγάπης εἶναι τῆς μάννας, τὰ πιώτερα τὰ λόγια τοῦ πόνου καὶ τῆς ζωῆς εἶναι: τῶν πρώτων συντρόφων μας. "Η τῆς μάννας εἶναι τὴ τῶν συντρόφων, κάθε χαρὰ ἢ λύπη, κάθε λαχτάρα ἢ ἀπελπισία, κάθε μίσος, κάθε τρόμος ἢ θυμός που κλονίζει τὸ νοῦ μας, κάθε σταλαχατιὰ ποῦ γυρίζει στὶς φλέβες μας εἶναι ζυμωμένα μὲ τὴν καταφρονεμένη τὴ γλώσσα ποῦ ντρεπούμαστε νὰ τὴν πούμε

κοριμὲς ἐφήβων καὶ στήθια δόθα γυναικῶν ἀναταρέζουνται καὶ σαλεύουν καὶ λαχταρώνται περιμένουν τὰ δάχτυλα τὰ θηραματουργὰ νάρθεον νὰ τὰ λυτρώσουν.

Τὰ μάτια τοῦ Ορέστη τὰ μεγάλα καὶ συλλογισμένα λάμψανε σὰ σπαθιὰ ἀκονισμένα ποὺ ἀντικρύζουν τὸν ἥλιο. Κ' ἔνοιωσε τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἀπέναντα στὰ γόνατά του τὴ ζωὴ δὲ Ορέστης σὰν κούκλα. "Εσκυρτεν ἀπέναντα τῆς καὶ τὴν καταβογούσεις, τῆς ἐπισινε καὶ τῆς ἀναποδογύριζε τὸ κεφάλι μὲ τὸ δύο του χέρια καὶ τὴ φιλοῦσε ἀπέναντα στὸ στόμα.

— "Ἄγαπη μου, ἀγάπη μου ἐσύ!

— Ο! πόσο ἔνοιωθε τὰ εἰκοσιπέντε του τὰ χρήματα τὸν ἀνάφτουν μέσα στὸ αἷμα του τὶς μεγάλες τραϊκές πυρκαγιές τῆς νιότης! Μεθημένος ἀπὸ τὸ ἀψι κρασὶ τῆς Ἐπιστήμης, ἀναθρεμένος μέσω στὸ ζεστό, τὸ ἀπέναντα πατρικὸ σπίτι, ἀνεμόχτιστο στὸ νοῦ του ἐνα συνεφόκοσμο δικό του ως Δόδι Κιχώτης, ὃς μὲ χαρτινές περικεφαλαῖες στὸν Ἀχαρνόντα καβάλα, μὲ μὲ 1δέες μεγάλες καὶ τρανές ἀπέναντα κεφάλια ζεκίνησε καβάλα στὴ νεφροτσαλίστρα Χίμαιρα νὰ κονταροχτυπήθει μὲ τὴ ζωή. Μακριὰ τώρα καὶ τρία χρόνια ἀπὸ τὸν γονέον του, στὸ

Καὶ θεοτέρας τοὺς ἀγέννητοι: καὶ σκλαβωμένη

